

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמִינִי (שַׁבַּת פְּרָה) לַעֲלוֹי נִשְׁמַת שְׁלוֹם בֶּן אֶסְתֵר סִיבוּנִי ת.נ.צ.ב.ה. כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:21

עֲרַשׁ"ק יט' אדר ב' תשע"ד (21.3.14) יציאת השבת: 18:30

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבַרְכֵם" (ט', כב')

עַל הַכְּתוּב "וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבַרְכֵם", פֶּרַשׁ רַשׁ"י: "וַיְבַרְכֵם", (שִׁבְרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת שֶׁל) בְּרַכַּת הַכֹּהֲנִים: 'בְּרַכְךָ (ה' וַיִּשְׁמְרְךָ), יָאֵר (ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְךָ), יֵשֶׂא (ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם)". וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שֶׁכֵּן, מָה רָאָה אֶהָרֶן הַכֹּהֵן לְבָרֵךְ דּוֹקָא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּבְרַכַּת הַכֹּהֲנִים? נִקְדִּים תַּחֲלִילָה מָה שְׁכַתּוּב בְּפִרְשַׁת "בְּלֶק" (כב', כח): "וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלְעֵם מָה עָשִׂיתִי לְךָ כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים". וּפֶרַשׁ רַשׁ"י: "זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים" – רָמַז לּוֹ (=הַקַּב"ה לְבַלְעֵם): אֶתָּה מְבַקֵּשׁ לְעַקּוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רַגְלִים בְּשָׁנָה!?"

הֵנָּה, לוֹמְדִים אָנוּ מִכָּאן, שְׁזֹכוֹת מִצְוֹת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים עֲמֻדָה לְיִשְׂרָאֵל לְהַצִּילֵם מִקְלַל בְּלַעַם הַרְשָׁע. וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שֶׁכֵּן, מִדּוּעַ עֲמֻדָה זְכוֹת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים לְיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל הַמִּצְוֹת? בְּסִפּוֹר "בְּנֵי אֲרִיאֵל" (בְּלֶק) הוּא מְפָרֵשׁ עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי הַכְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר כד', א'): "וַיֵּרָא בְּלַעַם כִּי טוֹב בְּעֵינַי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הֵלֵךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחֹשִׁים, וַיֵּשֶׂת אֶל הַמְדַבֵּר פָּנָיו". וּפֶרַשׁ שֵׁם אוֹנְקֵלוֹס: "וְשׁוּי לְקַבֵּל עֲגָלָא דְעַבְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא". דְּהֵינּוּ, בְּלַעַם הַרְשָׁע שָׁת/שֵׁם פָּנָיו אֶל הַמְדַבֵּר כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת חֲטָא הָעֲגָלָא, בְּחוּשְׁבוֹ שֶׁכֵּף יוֹתֵר לוֹ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְאוּלָּם, שְׁכַפִּי שֶׁהַבְּאֵנוּ, זְכוֹת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים עֲמֻדָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּפִי שְׂאוּמֵר הַפִּיטָן הָאֱלֹקִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקָּלִיר (פִּיטָן לְחַג הַפֶּסַח): "...אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר תַּעֲזוּ בְלַעְדִּי, יִכְפֹּר...בְּאֵלֵהֶם מוֹעֲדֵי". דְּהֵינּוּ, מָה שְׁחַטָּאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֲגָלָא, וְאָמְרוּ (שְׁמוֹת לב', ד'): "אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל", יִכְפֹּר עַל-יְדֵי (וַיִּקְרָא כג', ב') "אֱלֹהֵי הֵם מוֹעֲדֵי".

מֵעֵתָּה מְבוֹאֵר הֵיטֵב מָה שְׁרָמְזָה הָאֲתוֹן לְבַלְעֵם, בְּאוֹמְרָה אֵלָיו: "כִּי הִכִּיתַנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים", וּפֶרַשׁ רַשׁ"י: "זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים" – רָמַז לוֹ, אֶתָּה מְבַקֵּשׁ לְעַקּוֹר אוֹמָה, הַחוּגְגַת שְׁלֹשׁ רַגְלִים בְּשָׁנָה!?" כְּלוּמָר, הֲלֹא עַל-יְדֵי שִׁישְׂרָאֵל עֲתִידִים לְחַגּוֹג אֶת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים בְּכָל שָׁנָה, יִתְכַפֵּר לָהֶם חֲטָא הָעֲגָלָא, וְאֵיךְ אֶתָּה רוֹצֵה לְקַלֵּלם בְּגִלְלַת חֲטָא הָעֲגָלָא?

וְנִרְאָה לְבָאֵר עֲנִיָּן זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת (שְׁקִיּוּם מִצְוֹת שְׁלֹשׁ הַרְגָלִים הֵיא כְּפָרָה עַל חֲטָא הָעֲגָלָא), עַל-פִּי מָה שְׂאֵמֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְפָנָיו ה' יִתְבָּרַךְ לְאַחַר חֲטָא הָעֲגָלָא (שְׁמוֹת לב', יג'): "זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם כִּי תִדְבַר אֲלֵהֶם אַרְבֵּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתָן לְזַרְעֲכֶם וְנָחְלוּ לָעָלָם". וְדַרְשׁוּ חו"ל עַל-כֵּךְ בְּמִדְרַשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה מִד', ה'): "זָכֹר לְאַבְרָהָם" – לְמָה מְזַכֵּיר כָּאן (מֹשֶׁה אֶת) שְׁלֹשֶׁת (הַ)אֲבוֹת? אָמֵר מֹשֶׁה: אִם שְׁרִיפָה הֵם (=יִשְׂרָאֵל) תִּיבִים, זָכֹר לְאַבְרָהָם שֶׁנָּתַן נַפְשׁוֹ לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ, לְהַשְׂרִיף עַל (קְדוּשַׁת) שְׁמֶךָ, וְתִצְאָ (=וְתַחֲשַׁב) שְׁרִיפְתּוֹ לְשְׁרִיפַת בְּנָיו (=כְּאִילוֹ נִשְׂרָפוּ בְּנָיו). וְאִם הַרִיגָה הֵם (=יִשְׂרָאֵל) תִּיבִים, זָכֹר לְיִצְחָק אֲבִיהֶם, שֶׁפָּשַׁט צְוָאָרוֹ עַל גְּבֵי הַמְזוּבַח, לְהַשְׁחִט עַל שְׁמֶךָ וְתִצְאָ (=וְתַחֲשַׁב) הַרִיגָתוֹ לְהַרִיגַת בְּנָיו. וְאִם גָּלוּת הֵם תִּיבִין, זָכֹר לְיַעֲקֹב אֲבִיהֶן, שֶׁגָּלָה מִבֵּית אָבִיו לְחָרָן, וַיִּצְאֵו אֵלָיו בְּאֵלוֹ. הוּי (=וְזָהוּ שְׁכַתּוּב) "זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל".

וְרְאוּי לְהוֹסִיף כָּאן מָה שְׁמוּבָא בְּמִדְרַשׁ, שְׁשִׁלְשַׁת הַרְגָלִים הֵם כְּנֻגַד שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים – אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב – וּכְפִי שְׁכַתּוּב שֵׁם (שְׁמוֹת רַבָּה לָא, ב'): "כְּתִיב, 'שְׁלֹשׁ רַגְלִים תַּחֲג לִי בְשָׁנָה' – הַקַּב"ה קָבַע שְׁלֹשׁ רַגְלִים בְּתוֹרָה, בְּזֹכוֹת הָאֲבוֹת".

עֲנִיָּן זֶה מְבוֹאֵר בִּיתֵר הַרְחָבָה בְּדַבְרֵי הַ"טוֹר" (או"ח סימן תיז), בְּשֵׁם אֲחִיו הָרַב יְהוּדָה, הָאוּמֵר, "שֶׁהַמוֹעֲדִים נִתְקַנּוּ כְּנֻגַד הָאֲבוֹת: פֶּסַח כְּנֻגַד אַבְרָהָם, דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית יח', ו'): 'לוֹשִׁי וְעָשִׂי עוֹגוֹת', וּפֶסַח הִיָּה. שְׁבוּעוֹת כְּנֻגַד יִצְחָק, שְׁתַּקִּיעַת שׁוֹפָר שֶׁל מִתֵּן תוֹרָה הִיָּה בְּשׁוֹפָר מְאִילוֹ שֶׁל יִצְחָק. סְכוּת כְּנֻגַד יַעֲקֹב, דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית לג', יז'): 'וַיַּעֲקֹב נָסַע סְכוּתָהּ וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת וַלְמַקְנָהּוּ עָשָׂה סְכוּת'".

הנה כי כן מבוואר היטב מה שאמרה האתון לבלעם, שבקש לקלל את ישראל בגלל **חטא העגל**, "אתה מבקש לעקור אומה, החוגגת שלש רגלים בשנה?". שהרי, שלש רגלים אלו מכונים כנגד שלשת האבות, אשר זכותם עמדה לישראל לכפר על **חטא העגל**, כפי שאמר משה בתפילתו לפני הקב"ה: "זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך".

וצריך לדעת, שקודם שחטאו ישראל בעגל לא היו צריכים כלל את ברכת הנהנים. שכן, צינורות השפע נמשכו להם ישירות מאת הקב"ה, ולא על-ידי שליח. אולם, לאחר שחטאו ישראל בעגל, פגמו באותם צינורות השפע, ועל-פני צוה הקב"ה את הנהנים משבט לוי, שהיו השבט היחיד שלא חטא בעגל, שימשיכו הם את הברכה לבני ישראל. והנה כבר למדנו שהכפרה של חטא העגל היא בזכות שלש הרגלים/שלשת האבות, ועל פני הדבר רמוז בברכת הנהנים, כדי שבזכות הרגלים והאבות יזכו הנהנים להמשיך את הברכות לעם ישראל:

1. מטעם זה יש בברכת הנהנים שלשה פסוקים – כנגד שלשת האבות, שהם כנגד שלש הרגלים, המכפרים בקדושתם על חטא העגל.
2. מטעם זה יש בברכת הנהנים 15 תיבות, כנגד 15 ימים שיש בשלש הרגלים.
3. מטעם זה יש בברכת הנהנים ששים אותיות – כדי לרמוז על שלש מאות וששים השעות שיש בשלש הרגלים, המבטלות בששים (=פ"י ששים) את שש השעות של חטא העגל. ולכן ברך אהרן הכהן את העם בברכת הנהנים, אשר יש בה רמז נפלא על כפרת חטא העגל ב-ג' פסוקים, טו' תיבות וששים אותיות. (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פ"נחס פרידמן) "כל הולך על גחון"

על הכתוב, "כל הולך על גחון", אומרים חז"ל (המאירי, קידושין ל'): "(לעולם) ירגיל (האדם את) עצמו בלימוד (התורה), עד שיהיו אפילו (ה)פרטים הדקים שבתורה סדורים לו. (ולכן) לא נקראו (ה)ראשונים 'סופרים', אלא (על) שהיו מונין (=סופרים) כל אותיות שבתורה, והיו אומרים: **ו** של גחון – חצי התורה באותיות".

כלומר, אם נספור את כל אותיות התורה, ה-**ו** של "גחון" היא אמצא כל האותיות שבתורה. וצריך להבין ענין זה. שכן, על מה זכה "הולך על גחון", הוא **הנחש**, שנרמז שמו בדיוק באמצע אותיות התורה? בספר "ומתוק האור" מובא הסבר נאה על-פי דברי הגאון מוילנא זיע"א, שמפרש את דברי הגמרא (בבא קמא כג'), האומרת: "**א**רס נחש – בין שיניו הוא עומד".

והביא הגאון רמז על-כך ואמר, שאם נציב את האותיות "**שטן**" תחת האותיות "**נחש**":

נ ח ש
ש ט נ

נקבל את האותיות "**שטן**" מימין ו-"**שן**" משמאל, ובאמצע את האותיות "**חט**".

ועל-כך רמזה הגמרא, באומרה "ארס נחש – בין שיניו הוא עומד". דהיינו, "הארס של הנחש" הוא ה-**חטא** (א) העומד בין שיניו של **הנחש**, הוא **השטן**, הוא **יצר הרע**, שמסית את האדם לחטא.

וצריך לדעת (ספ"ה נב), "שכל הגדול מחברו – **יצרו** גדול הימנו". ולכן, ככל שהאדם גדול יותר בתורה, כך נטפל עליו **יצר הרע** ביתר עז וחוזקה, ומנסה להסיתו. ולכן, דוקא באמצע/ב"עומקה" של התורה, במקום שבו נגלית גדולתה ועומקה של התורה הקדושה, שם נמצא **הנחש**, הוא "ההולך על גחון".

ולכן צריך האדם לדעת ולהיזהר, וגם כשהוא גדול בתורה ובקי בכל הפרטים הדקים של התורה, וצולל בעומקה של התורה, דע לך, שההולך על הגחון, הוא **הנחש**, הוא **יצר הרע**, אורב לך שם. "ואת החזיר"

פעם נתכנסו בוילנא רבני העיר והסביבה, כדי לדון בעניני השעה, ולתקן כמה תקנות נחוצות. אורח הכבוד היה רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, הלא הוא ה"חפץ חיים", שהיה מנהיג חרדי נערץ בקהילות ישראל שבאירופה. בכל מקום בואו הטיף ה"חפץ חיים" לשומעיו להיזהר ולהשמר מאיסורי לשון הרע ומרכילות, שהם אבי-אבות הטומאה. גם הפעם פנה ה"חפץ חיים" בדברים נרגשים באזני הרבנים הנאספים, והציע להם לצאת בקול קורא להמוני בית ישראל נגד העוברים על איסורי לשון הרע, החמורים, ולהדגיש שהמדבר לשון הרע - כאילו אוכל חזיר. בתום דבריו הנרגשים של ה"חפץ חיים", קם רבי חיים עוזר, ובקש מהאורח הנערץ, שיסיר את ההצעה שהציע זה עתה, וכך אמר לו: אם נפרסם קול קורא בקהילות ישראל, כפי שהצעת, שבו נשנה את איסורי לשון הרע לאכילת חזיר (למרות שכן הדבר) - התוצאה מן תהיה, שלא נצמצם באורח ממשי את העבירות של רכילות ולשון הרע, ולעומת זאת נחליש בעיני הקמונים את חומרת האיסור של אכילת בשר החזיר..... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמִינִי (שַׁבַּת פָּרָה) לְעִלּוֹי נִשְׁמַת שְׁלוֹם בֶּן אֶסְתֵר סִיבוּנִי ת.נ.צ.ב.ה. כְּנִיֶּסֶת הַשַּׁבָּת: 17:21

עֲרַשׁ"ק יֵט' אֲדָר ב' תשע"ד (21.3.14)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:30

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן: קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֲלֹתֶךָ, וְכַפֵּר בְּעֶדְךָ וּבְעֵד הָעָם" (ט' ז')

עַל דְּבַרֵי מֹשֶׁה לְאֶהְרֹן, "קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֲלֹתֶךָ, וְכַפֵּר בְּעֶדְךָ וּבְעֵד הָעָם", מִפְּרָשׁ רַש"י זצ"ל: "...שְׁהִיָּה אֶהְרֹן בּוֹשׁ וַיִּרְא (=מִתְבַּיֵּשׁ וּמִפְחָד) לְגִשְׁת (אֶל הַמִּזְבֵּחַ). אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: לָמָּה אַתָּה בּוֹשׁ? לָכֵךְ נִבְחַרְתָּ". וְדַקְדְּקוּ הַמְּפָרְשִׁים בְּעֵנֵינוּ: הֲלֹא אֶהְרֹן הָיָה בּוֹשׁ וַיִּרְא מְלַגֶּשֶׁת, בְּגִלְל שְׁגָרָם לְחַטָּא הָעֵגֶל, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת לֵב, ב'–ד'): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶהְרֹן: פָּרְקוּ גִזְמֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשִׁיכֶם... וַיִּקַּח מִיָּדָם, וַיִּצַּר אֹתוֹ בַּחֲרֹט, וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מִסֶּכָּה". אִם כֵּן, מִדּוּעַ מְשִׁיב לוֹ מֹשֶׁה: "לָמָּה אַתָּה בּוֹשׁ? לָכֵךְ נִבְחַרְתָּ"? וְכִי בְּגִלְל שְׁאֶהְרֹן גָּרַם לְחַטָּא הָעֵגֶל הוּא נִבְחַר לְגִשְׁת אֶל הַמִּזְבֵּחַ, וְלִהְיֶיב קֹרְבָנוֹת, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?

וְעוֹד צְרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ סָבַב מְסוּבָב כָּל הַסִּיבּוֹת, הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שְׁחַטָּא הָעֵגֶל יַעֲשֵׂה דוֹקָא עַל-יַדֵי שִׁיתּוּפוֹ שֶׁל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, וְהֲלֹא כְּתוּב (מְשִׁלֵי יב, כא): "לֹא יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל אֹן?"

כְּדֵי לְבַאֵר כָּל זֹאת, נִקְדִּים לְהַבִּיא הַקְּדָמָה נִפְלְאָה מִהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ (הַבְּעַש"ט) זִיע"א, הַמְּבַאֵר בְּדֶרֶךְ רִמּוֹ אֶת מֵאֲמָר חו"ל (ראש השנה כט'): "זֶה הַכֶּלֶל, כָּל שְׂאִינוֹ מְחֻיָּב בְּדָבָר, אֵינּוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יַדֵי חוֹבְתָן". הַפְּשֵׁט הוּא, שְׁכָל מִי שְׂאִינוֹ חָיִב בְּמִצְוָה מְסוּיָמָת, אֵינּוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יַדֵי חוֹבְתָם (כְּגוֹן: חֲרָשׁ, שׁוֹטֵה וְקָטָן, הַפְּטוּרִים מִמִּצְוֹת הַתּוֹרָה, וְלִכֵּן הֵם אֵינָם רְאוּיִים לְתַקּוּעַ בְּשׁוֹפָר, כְּדֵי לְהוֹצִיא אֶת הַצִּיּוֹר יַדֵי חוֹבְתָם).

וּבְדֶרֶךְ הַרִמּוֹ אֹמֵר הַבְּעַש"ט, הִנֵּה תְּכַלִּית עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם הַזֶּה הִיא לְהַחְזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה עַל חַטָּאֵיהֶם, וְלִקְרַבָם לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים. אִוְלָם, אֹמֵר הַבְּעַש"ט, כָּלֵל גְּדוֹל הוּא בִּידֵינוּ, שֶׁהַצַּדִּיק יָכוֹל לְהַעֲלוֹת וּלְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל מִחַטָּאֵיהֶם, רַק אִם יֵשׁ לוֹ יְרִידָה קִצָּת, (לְהִיּוֹת מְחֻיָּב בְּדָבָר שֶׁפָּגְמוֹ בּוֹ יִשְׂרָאֵל). וְעַל-יַדֵי זֶה שֶׁהוּא עוֹלָה וּמִתְעַלָּה כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ, הוּא מַעֲלָה וּמִתְקַן עִמּוֹ גַם אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר שֶׁחָטְאוּ בּוֹ.

וְזֶהוּ מָה שְׁרוּמֹזַת הַמִּשְׁנָה: "כָּל שְׂאִינוֹ מְחֻיָּב בְּדָבָר" – צַדִּיק, הַנִּמְצָא לְמַעֲלָה, וַאֲיִנּוֹ מְחֻיָּב בְּדָבָר שֶׁפָּגְמוֹ בּוֹ יִשְׂרָאֵל – "אֵינּוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יַדֵי חוֹבְתָן" – אֵינּוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל "יַדֵי חוֹבְתָן", מִהַחֻבּוֹת וּמִהַעֲוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם. לְפִי זֶה יֵשׁ לֹאמֵר, כִּי מָה שֶׁסָּבַב הַקֶּב"ה, שְׁאֶהְרֹן הַכֹּהֵן יִהְיֶה שׁוֹתֵף לְעִשֵׂי הָעֵגֶל, הוּא כִּיּוֹן שְׁאֶהְרֹן עֲתִיד לְהִיּוֹת כְּהֵן גְּדוֹל, שְׂיִבִיא קֹרְבָנוֹת לְכַפֵּר עַל חַטָּא הָעֵגֶל, שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ כָּל הַחַטָּאִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת לֵב, ד'): "וּבְיָוִם פְּקָדִי, וּפְקָדֹתַי עֲלֵהֶם (אֶת) חַטָּאתָם", וּפְרָשׁ רַש"י זצ"ל: "תְּמִיד כְּשֶׁאֶפְקֹד עֲלֵיהֶם עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וּפְקָדֹתַי עֲלֵיהֶם מַעֲט מִן הָעוֹן הַזֶּה עִם שְׂאֵר הָעֲוֹנוֹת. וַאֲיִן פּוֹרְעֵנוֹת (=גְּזִירָה) בָּאָה עַל יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין בָּהּ קִצָּת מִפְּרַעוֹן עֲוֹן הָעֵגֶל". לְכֵן דוֹקָא אֶהְרֹן הוּא זֶה שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַשְׁתַּתֵּף בְּחַטָּא הָעֵגֶל – כְּדֵי לְהִיּוֹת מְחֻיָּב בְּדָבָר, כְּדֵי שְׁעַל-יַדֵי כֵּן יוֹכַל לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל "יַדֵי חוֹבְתָן" (עוֹן הָעֵגֶל).

וּמַעֲתָה יִתְבַּאֵר הֵיטֵב פִּירוּשׁ חו"ל, שֶׁהָיָה אֶהְרֹן בּוֹשׁ וַיִּרְא לְגִשְׁת אֶל הַמִּזְבֵּחַ בְּגִלְל שֶׁהוּא גָרַם לְחַטָּא הָעֵגֶל. וְעַל-כֵּן אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: לָמָּה אַתָּה בּוֹשׁ? הֲלֹא "לָכֵךְ נִבְחַרְתָּ" – אֲדַרְבְּא, בְּגִלְל שֶׁהַשְׁתַּתֵּפְתָּ בְּחַטָּא הָעֵגֶל, הִנֵּה זֶה מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁתִּהְיֶה מְחֻיָּב בְּדָבָר, כְּדֵי שֶׁתּוֹכַל לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יַדֵי חוֹבְתָן – לְהַחְזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים.

וְהִנֵּה, יְדוּעַ שְׁאֶהְרֹן הַכֹּהֵן, מְלַבֵּד הַקֹּרְבָנוֹת שֶׁהָיָה מְקָרִיב כְּדֵי לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה "אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה". כִּפִּי שְׂאוּמְרִים חו"ל: כְּשֶׁהָיָה רוֹאֵה אֶהְרֹן שְׁנֵי בְנֵי אָדָם הַשׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה, הָיָה הוֹלֵךְ לְאַחַד מֵהֶם, וְאוֹמֵר לוֹ: בְּנִי, רֵאֵהוּ חֲבֵרְךָ מְטָרֵף אֶת לְבוֹ (=מִתְבַּלְבֵּל מְרֹב צַעַר), וְתוֹלֵשׁ שְׁעֵרוֹתָיו וְצוּעֵק: 'אוּי לִי! אֵיךְ אֲשָׂא עֵינַי אֶל חֲבֵרִי? מִתְבַּיֵּשׁ אֲנִי מִמֶּנּוּ, שְׂאֲנִי הוּא שְׁחַטָּאתִי לוֹ! וְכֵן הָיָה יוֹשֵׁב אֲצִלוֹ, עַד שֶׁמְסִיר קִנְיָהּ וְשִׁנְאָה מִלְּבוֹ. אַחַר הָיָה הוֹלֵךְ לְחֲבֵרוֹ, וּמְסַפֵּר לוֹ אוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁסִּפֵּר לְרֵאשׁוֹן. וְכִשְׁנִפְגְּשׁוּ שְׁנֵי שׁוֹנְאִים אֱלֹהִים, הֵיוּ מִתְחַבְּקִים וּמְנַשְׁקִים זֶה לְזֶה בְּאַהֲבָה רַבָּה. וְעָלְיוֹ אוֹמֵר הַכְּתוּב (מְלָאכִי ב', ו'): "תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ... בְּשְׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר הֵלֵךְ אִתִּי וְרַבִּים הִשִּׁיב מֵעוֹן".

ועל מעלה זו של אהרן, ש"רבים השיב מעון" – שהיה מזכה את הרבים ומחזירם לאביהם שבשמים – אומר הזוהר הקדוש (תרומה קכט), "אין שיעור וערך לגדל שכר האדם המזכה נפשות ומקרבן לעבודתו יתברך...". שכן, הקב"ה רוצה מאד שיחזירו אליו את פושעי ישראל, כפי שרומז הכתוב בתורה: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה" – דהינו, שצריך ל"הקריב" (=לקרב) אדם לה' "מן הבהמה" – מאנשים שדומים לבהמה, ולהחזירם בתשובה לאביהם שבשמים.

ומוסיף על-כך ואומר ה"אור החיים" הקדוש: הנה, פתוב בתורה "לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים... מהם השב תשיבם לאחיך". "לא תראה את שור אחיך" אלה הם בני אדם, שנמשלו לבהמות, והם צאן קדוש, אולם הם "נדחים", מפיון שהעובר על-פי ה' נקרא נידח. לכן מצוה אותנו ה' יתברך לבל נתעלם מהם, אלא "השב תשיבם" – צריך להשיבם אל ה' בתשובה.

ועל מזכי הרבים, המוציאים "יקר מזולל" (=המוציאים את הטוב מתוך הרע), אומר הזוהר הקדוש (מתורגם ללשון הקודש), "(ש)כרוז יוצא בקול (בשמים), ואומר: עליונים ותחתונים העידו עדות, מי הוא זה הבורא נפשות ומזכה לחוטאים שישובו לה' ? הווא שכתר של מלכות על ראשו, והוא ראוי לעלות עכשיו לפני הקב"ה ושכינתו.

אז מזמנים שני עדים, מלאכים, שנקראים "עיני ה'", והם המשוטטים בכל העולמות, ועומדים מאחורי הפרגוד, ומעידים ואומרים: אנחנו מעידים על פלוני בן פלוני, שמזכה את הרבים ומסירם מדרך המקולקלת, אשרי לו ואשרי חלקו... (ו)גם אביו נזכר לטובה, והקב"ה שמח בשבילו, ו(יש) שמחה וחדוה גדולה למעלה. ובשעה זו מזדמן ממונה אחד, שהוא הגזבר על דורות הצדיקים. ורומז לו הקב"ה, ואז... הממונה מביא צורת זה האדם, שמכניס ומקרב בני אדם לעבודתו יתברך, ומעמיד צורה שלו לפני הקב"ה. ובאותה שעה מוסרים לצורת אדם זה... שבעים מפתחות של אוצרות המלך.

והקב"ה מברך לצורה ההיא בכל הברכות שברך לאברהם, שהיה מגיר גרים, ומקרבן תחת כנפי השכינה. ורומז הקב"ה לארבע כיתות העליונים, ונוטלים צורת האדם והולכים עמו, והוא עולה לשבעים עולמות גנוזים, שאין בן אדם זוכה להם – (אלא) רק מי שמזכה (את) (ה)חוטאים. ואילו היו יודעים בני האדם תועלת ומעלת ענין זה, היו רודפים אחר פעולה זו. והיא מצוה יותר (גדולה) ממי שעושה צדקה לעניים, (כיון) שגורם שיתעלה הקב"ה על כסא כבודו, וגורם הכנעת הסטרא אחרא – אשרי לו ואשרי חלקו". (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש... אש זרה אשר לא צוה אתם... ותצא אש... וימתו"

על האסון של שריפת שני בני אהרן, אומר "כסא הרחמים", שבניו של אהרן הכהן, נדב ואביהוא, מתו על חמשה דברים, שסימנם "אש זרה": א', אשה, שלא היו להם נשים. ש', שתויי יין היו. ז', זרע בנים לא היו להם. ר', רחיצת ידים ורגלים לא קימו. ה', הורו הלכה לפני רבם. ועל כל אלה נתחייבו מיתה.

ומוסיף "כסא הרחמים", שכאשר היו משה ואהרן מהלכים בדרך, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהם, וכל ישראל אחריהם. אמר לו נדב לאביהוא: אימתי ימותו שני זקנים הללו, ואני ואתה ננהיג את הדור? אמר להן הקדוש ברוך הוא: נראה מי קובר את מי! (עפ"י סנהדרין נב). ומכיון ששתק אביהוא, נענשו שניהם. וזהו שכתוב: "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו". "מחתתו" – אותיות תחת משה ואהרן (שחתרו תחת משה ואהרן). "וינתנו בהן אש" – אש ראשי תיבות איבה שגאה. ועל-כך אמר התנא רבי אלעזר הקפר: "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". ה' יצילנו ממידות אלו, אמן.

"ויקברו וישאם בכתנתם אל מחוץ למחנה"

כאשר בקשה ממשלת רוסיה לבנות מסילת ברזל על שטח בית העלמין היהודי בעירה בעלזא, לא היתה ברירה, אלא להוציא את עצמות הנפטרים מבית העלמין הישן. אבל, מפיון שעדין לא קדשו את בית העלמין החדש, הורה מרן מהר"ש מבבלזא זיע"א להעלות את כל עצמות הנפטרים לעזרת הנשים של בית הכנסת, עד שיגמרו להכין את בית העלמין החדש. לאחר כמה ימים הבחינו התושבים שעצמות הנפטרים, שנמצאות בעזרת הנשים, לא נחות, אלא נדות כל הזמן בחסר מנוחה. מיד הלכו והודיעו למרן מהר"ש זיע"א. כאשר שמע כך האדמו"ר, רצה לגזור תענית על הציבור. אולם, לאחר ששקע בשרעפי קדש, הודיע שאין צורך להתענות על-כך. וזאת, כיון שמסרו לו מן השמים, שאותן העצמות הללו הן של הנפטרים שגרו בעירה בעלזא בתקופת הב"ח (הרב הקדוש יואל סירקיס, בעל "בית החדש"). ומכיון שהם מררו את חיינו, ולא נתנו לו מנוח בעולם הזה – נגזר עליהם, מידה פנגד מידה, שגם הם לא ינוחו בשלום על משכבם, ולא תהיה לעצמותיהם מנוחה. שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמִינִי (שַׁבַּת פְּרָה) לְעִלּוּי נִשְׁמַת שְׁלוֹם בֶּן אֶסְתֵּר סִיבוּנִי ת.נ.צ.ב.ה. כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:21

עֲרַשׁ"ק יט' אדר ב' תשע"ד (21.3.14) יציאת השבת: 18:30

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"זֶה הַדְּבַר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ, וַיְרֹא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'" (ט' ו')

סֵפֶר רַבִּי מֹשֶׁה אֲלֵיכֶם מְקוּוֹנֵיךְ: מַעֲשֵׂה בְרַבִּי זוֹשָׂא מְאֻנִּיפּוֹלִי, שֶׁהִגִּיעַ פַּעַם לְפָרֶשֶׁת דְּרָכִים, וְלֹא יָדַע לָאֵן לְפָנוֹת, עַד שֶׁהִבִּיט עַל אִיזוֹ דֶּרֶךְ מְרַחֵף שֵׁם ה' הַקְּדוֹשׁ (י-ו-ה), לְנוֹכַח עֵינָיו, וְאָז לְאוֹתָהּ דֶּרֶךְ שֶׁם אֶת פְּעָמָיו. וְכִף צָרִיף לְגִהוּג כָּל אָדָם וְאָדָם – הַפְּטִיר הַרְבִּי מְקוּוֹנֵיךְ – כְּאֲשֶׁר מִתְעוֹרֵר בְּלִבּוֹ רְצוֹן לַעֲשׂוֹת פְּעוּלָה כְּלִשְׁהִי – וּמִנְקָר בְּלִבּוֹ הַסֶּפֶק, הָאֵם זוֹהִי מִצְוָה, אוֹ חֲלִילָה עֲבִירָה, שֶׁהֵיכָר הָרַע "צוֹבֵעַ" אוֹתָהּ שֶׁתִּרְאֶה כְּמִצְוָה – יִתְבוּנָן הָאָדָם וַיִּבְדּוֹק אִם "כְּבוֹד ה'", כְּעֵין שֵׁם ה', מְרַחֵף מֵעַל מַעֲשָׂהוּ אוֹ לֹא. וְכֵן יִחְשׁוּב בְּלִבּוֹ, הָאֵם תּוֹצְאוֹת מַעֲשָׂהוּ זֶה יִגְרְמוּ לְהִרְבוֹת כְּבוֹד שְׁמַיִם, אוֹ חֵס וְחֲלִילָה לְהִיפֵךְ. וְתִצֵּא אִשׁ מִלְּפָנֵי ה' וְתֹאכַל אוֹתָם וַיִּמְתּוּ לְפָנֵי ה'" (י' ב')

אָמְרוּ חו"ל: בְּשִׁבִיל אַרְבָּעָה דְּבָרִים (=חֲטָאִים) מֵתוּ בְּנֵי שֵׁל אֶהְרָן, נָדָב וְאַבִּיהוּא, וּבְכֻלָּם כְּתוּב מִיָּתָהּ: (א) בְּגִלְל שְׁנִכְנְסוּ שְׁתוּיֵי יָיִן לְמִקְדָּשׁ (=לֹאֲהֵל מוֹעֵד שְׁבַמְשָׁכָן), וְעַל זֶה נֵאמַר: "יָיִן וְשִׁכָר אַל תִּשְׁתַּ אֶתָּה וּבְנֵיךָ אֶתָּךְ בְּבִאֲכֶם אֶל אֲהֵל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ" (וּרְמֹז לְכָךְ, שְׁשֵׁנִי בְּנֵי אֶהְרֹן מֵתוּ בְּגִלְל שְׁשֵׁתוֹ יָיִן, נִמְצָא בְּכַתוּב (טו' א'): "וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן בְּקָרְבָתָם לְפָנֵי ה' וַיִּמְתּוּ". הִנֵּה רְמֹז הַכְּתוּב, דּוֹקָא בְּסוֹפֵי הַתִּיבוֹת עַל הַיָּיִן ("שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן") לֹאֲמַר לָךְ שְׁסוֹפִים וְקִיצֵם בָּא, מִחֲמַת שְׁשֵׁתוֹ יָיִן כְּאֲשֶׁר שָׂרְתוּ בְּקוֹדֶשׁ).

(ב) בְּגִלְל שְׁנִכְנְסוּ לֹאֲהֵל מוֹעֵד בְּלִי רְחִיצַת יָדַיִם וְרִגְלַיִם, שְׁנֵאמַר: "בְּבִאֵם אֶל אֲהֵל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מֵיִם וְלֹא יִמְתּוּ".
(ג) בְּגִלְל שְׁנִכְנְסוּ מִחוֹסְרֵי בְּגָדִים (=לֹא לְבָשׁוּ מֵעִיל תְּכֵלֶת בְּשַׁעַת הָעֲבוּדָה, שְׁנֵאמַר: "וְהָיָה עַל אֶהְרֹן לְשָׂרְתָה וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקְּדֹשׁ לְפָנֵי ה'... וְלֹא יָמוּת".
(ד) בְּגִלְל שֶׁלֹּא הָיוּ לָהֶם נָשִׁים, וְלֹא הָיוּ לָהֶם יְלָדִים (=לֹא קִיְמוּ מִצְוַת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה), שְׁנֵאמַר: "וַיָּמַת נָדָב וְאַבִּיהוּא לְפָנֵי ה'... וּבְנִים לֹא הָיוּ לָהֶם".

אָמַר רַבִּי לְוִי: שְׁחֻצְנִים (=גֵּאִים) הָיוּ נָדָב וְאַבִּיהוּא. הַרְבֵּה נָשִׁים הָיוּ יוֹשְׁבוֹת עֲגוּנוֹת (=בְּלֹא בַעַל) וּמִמֵּתִינוֹת לָהֶם, וּמָה נָדָב וְאַבִּיהוּא הָיוּ אוֹמְרִים? אַחֵי אַבִּינוּ, מֹשֶׁה – מִלָּךְ. אַחֵי אִמְנוּ – נָשִׂיא (נִחְשׂוֹן בֶּן עַמִּינָדָב, נָשִׂיא שֶׁבֶט יְהוּדָה). אַבִּינוּ, אֶהְרֹן – כֹּהֵן גְּדוֹל, וְאִילוֹ אָנוּ, סַגְּנֵי כְּהוֹנֵה אָנוּ – אִם כֶּף אִיזוֹ אֲשֶׁה רְאוּיָה לָנוּ?
"וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים לְזִבְחַת לְפָנֵי ה'... כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם" (ע"פ "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

הַשֵּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ כּוֹתֵב (תַּעֲנִית, דְּרוֹשׁ לְהַסְפֵּד צְדִיקִים): "יָדוּעַ, כִּי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמֵטָה מְכוּן (כ) נִגְדָה (ה) מִקְדָּשׁ שֶׁלְמֵעֵלָה. עַל-כֵּן, כְּשֶׁנִּתְחַנְּנָה (=נִחְנָנָה) הַמִּשְׁכָּן לְמֵטָה, רָצָה הַקֹּב"ה לְחַנּוּךְ גַּם כֵּן (אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ) שֶׁלְמֵעֵלָה. וְלִקְחָה אֶת נָדָב וְאַבִּיהוּא, שֶׁהָיוּ הַיּוֹתֵר מִקְדָּשִׁים, וּבְזוֹה נִתְחַנְּנָה (=נִחְנָנָה) (בֵּית הַמִּקְדָּשׁ) (ש) לְמֵעֵלָה. כִּי הֵם (=נָדָב וְאַבִּיהוּא) לֹא מֵתוּ מִחֲמַת חֲטָא, כְּמוֹבֵן בְּפִשְׁטָן שֶׁל דְּבָרִים, רַק אֲדַרְבָּא, נִכְנְסוּ בְּהִשְׁגָה גְּדוֹלָה וּמוֹפְלָאָה, וְנִשְׁאַרוּ נִשְׁמָתָם דְּבוּקָה לְמֵעֵלָה... וְאָז נִתְחַנְּנָה (=נִחְנָנָה) הַמִּשְׁכָּן שֶׁלְמֵעֵלָה. כִּי, כְּמוֹ שִׁישׁ לְמֵטָה כֹּהֵן גְּדוֹל, (הוּא) אֶהְרֹן, כֵּן (יֵשׁ) לְמֵעֵלָה כֹּהֵן גְּדוֹל, הוּא מִיכָאֵל, הַמְקַרֵּיב נִשְׁמָתָם שֶׁל צְדִיקִים בְּמִזְבֵּחַ שֶׁלְמֵעֵלָה, כְּנִרְמֹז בְּפִסּוּק: 'כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם'. (נִרְאָה אֲלֵיכֶם) הֵם אוֹתִיוֹת 'אֶהְרֹן מִיכָאֵל'".

וּבַעֲגִינָן זֶה כּוֹתֵב הַרְה"ק פִּינְחָס מְקוּרִיץ זִיע"א בְּסִפְרוֹ "אֲמַרֵי פִינְחָס": בְּכָל בְּקָר יָכוֹל הָאָדָם לְהַבְחִין אִם תּוֹרָתוֹ וְעֲבוּדָתוֹ שְׁעֵבַד בְּמִשְׁךָ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם הִיָּתָה רְצוּיָה לְפָנֵי ה' יִתְפָּרֵךְ. וּמִסְבִּיר עֲגִינָן זֶה הַרְה"ק מְקוּרִיץ, וְאוֹמֵר: צָרִיף לְדַעַת, שְׁכַאֲשֶׁר הָאָדָם עוֹבֵד אֶת ה' בְּמִשְׁךָ הַיּוֹם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, הִנֵּה, מַעֲבוּדָתוֹ זֹאת נַעֲשֶׂה לְבוּשׁ לְנִשְׁמָתוֹ. וְהָיָה וְאִם אוֹתָהּ עֲבוּדָה שֶׁל הָאָדָם הִיָּתָה כְּרָאוּי, בְּדַחֲלֵיו וּרְחִימוֹ, אָז בְּתוֹם אוֹתוֹ הַיּוֹם, בְּלִילָה, נִשְׁמָתוֹ "פְּרָחָה לְעֵילָא" – פּוֹרְחַת וְעוֹלָה, מְלוּבֶשֶׁת עִם אוֹתוֹ לְבוּשׁ לְשׁוֹרְשָׁה לְמֵעֵלָה. וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר מְגִיעָה הַנִּשְׁמָה לְמֵעֵלָה, מִיָּד לּוֹקַח אוֹתָהּ הַמְלָאָךְ מִיכָאֵל (שֶׁהוּא הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל שֶׁל מֵעֵלָה) וּמְקַרֵּיבָה עַל

מזבַּח לְרִיחַ נִיחֹחַ לְפָנֵי ה'.

אָבֵל – אוֹמֵר הַרְהֵ"ק מְקוֹרֵיץ – אִם תּוֹרְתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּמִשְׁךְ אוֹתוֹ יוֹם לֹא הָיוּ כְּרֵאוּי, אִזּוֹ אֵין נִשְׁמָתוֹ "פְּרָחַת לְעִילָא" – לֹא עוֹלָה נִשְׁמָתוֹ בְּלִילָה לְשָׁמַיִם, כִּיּוֹן שָׂאִין לָהּ לְבוֹשׁ רֵאוּי, וּמְמִילָא הִיא אֵינְנָה מוֹקְרֶבֶת עַל מִזְבֵּחַ שֶׁל מַעְלָה (שְׁהָרֵי כְּתוּב בַּתּוֹרָה (וַיִּקְרָא כֹא, יח'–כג'): "כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרָב. וְאֵל..הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ"). אִם כֵּן, נִשְׁאֵלֶת הַשְּׁאֵלָה, מִנֵּיִן יִכּוֹל הָאָדָם לְדַעַת אִם עָלְתָה נִשְׁמָתוֹ בְּלִילָה, וּנְקִרְבָה עַל הַמִּזְבֵּחַ לְרִיחַ נִיחֹחַ לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ?

עַל-כֵּן, אוֹמֵר הַרְהֵ"ק מְקוֹרֵיץ, יֵשׁ סִימָן מוֹבְהָק. אִם בִּבְקָר, כַּאֲשֶׁר הָאָדָם מֵתְעוֹרֵר וַיֵּשׁ לוֹ מִיד **אֵשׁ** הַתְּלַהּבוֹת לְעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ – זֶהוּ סִימָן **נִשְׁמָתוֹ** הֵיטָה קָרְבַּן בְּלִילָה עַל הַמִּזְבֵּחַ שֶׁל מַעְלָה, וּמֵאוֹתָהּ **אֵשׁ** שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ נִשְׁאָר **נִיצוּץ** בְּתוֹךְ **נִשְׁמָתוֹ**, אֲשֶׁר בִּבְקָר מְלַהֵיב אֶת לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם לְעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ.

וְעַנְיָן זֶה, אוֹמֵר הַרְהֵ"ק מְקוֹרֵיץ, נִרְמָזוּ בַּתּוֹרָה בְּפִרְשַׁת "צו", בְּכַתוּב: "זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה, הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלֵּילָה עַד הַבֶּקֶר, וְ**אֵשׁ** הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בּוֹ". דְּהֵינּוּ, "זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה" – זֹאת הִיא הַתּוֹרָה "הָעֹלָה" (=שֵׁישׁ לָהּ עֹלָה לְמַעְלָה). אִם "הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלֵּילָה" – אִם נִשְׁמָתוֹ עָלְתָה עַל מוֹקְדָה בְּלִילָה, עַל הַמִּזְבֵּחַ – שְׁמֹזָה מוֹכַח שֶׁגַּם תּוֹרְתוֹ עָלְתָה (מִכִּיּוֹן שֶׁתּוֹרְתוֹ הִיא לְבוֹשׁ לְנִשְׁמָתוֹ).

אָךְ, אֵיךְ יִדַע הָאָדָם אִם **נִשְׁמָתוֹ** עָלְתָה עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּלִילָה? – אִם "**אֵשׁ** הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בּוֹ" – אִם בְּהַתְעוֹרְרוֹ בִּבְקָר יוֹקֵדַת בּוֹ **אֵשׁ** הַמִּזְבֵּחַ, וְלְבוֹ בּוֹעֵר בְּשִׁלְהֶבֶת **אֵשׁ** לָהּ יִתְבָּרַךְ, סִימָן הוּא שֶׁנִּשְׁמָתוֹ נִקְרְבָה עַל-גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ שֶׁל מַעְלָה קָרְבַּן לָהּ. וּמֵאוֹתָהּ **אֵשׁ** נִשְׁאָר **נִיצוּץ** אֶחָד בְּתוֹךְ **נִשְׁמָתוֹ**, שֶׁמִּמֶּנּוּ בּוֹעֵר לְבוֹ לָהּ, כַּאֲשֶׁר הוּא מֵתְעוֹרֵר בִּבְקָר. "אֶת הַגִּמְלָה כִּי מַעְלָה גֵּרָה הוּא וּפְרָסָה אֵינְנָה מִפְּרִיס..." ("יא' ד')

שׂוֹאֵל ה' "כְּלֵי יָקָר": מִדּוּעַ פּוֹתַחַת הַתּוֹרָה דּוֹקָא בְּסִימָן הַטְּהָרָה בְּבַהֲמוֹת הַטְּמֵאוֹת, וְלֹא בְּסִימָן הַטּוֹמְאָה שְׁבָהוּן, כְּמוֹ שְׁכַתוּב: "אֶת הַגִּמְלָה כִּי מַעְלָה גֵּרָה הוּא" (הַגִּמְלָה, שֶׁהוּא בַּהֲמָה טְמֵאָה אִמְנָם מַעְלָה גֵּרָה, שְׂזַהוּ סִימָן טְהָרָה, אִךְ אֵינּוּ מִפְּרִיס פְּרָסָה, שְׂזַהוּ סִימָן טּוֹמְאָה), "וְאֶת הַשֶּׁפֶן כִּי מַעְלָה גֵּרָה הוּא", "וְאֶת הָאֲרֻנְבֶּת כִּי מַעְלַת גֵּרָה הוּא..." וְכֵן "וְאֶת הַחֲזִיר כִּי מִפְּרִיס פְּרָסָה הוּא"? (הַחֲזִיר מִפְּרִיס פְּרָסָה, שְׂזַהוּ סִימָן טְהָרָה, אִךְ אֵינּוּ מַעְלָה גֵּרָה).

וְעוֹנָה ה' "כְּלֵי יָקָר", שְׂדַבֵּר זֶה בָּא לְלַמְּדֵנוּ, שֶׁסִּימָן הַטְּהָרָה הָאֶחָד שֵׁישׁ בְּבַהֲמוֹת הַטְּמֵאוֹת הָאֵלֶּה מוֹסִיף עַל טּוֹמְאָתָן. שְׂכֵן, דּוֹקָא מְשׁוּם שֵׁישׁ בְּהֵן סִימָן טְהָרָה, הֵן מְסוּפְנוֹת יוֹתֵר, שְׂכֵן, יְכוּלוֹת הֵן לְפָשׁוּט אֶת טְלַפְיָהֶן, וְלוֹמֵר: "רֵאוּ! אֲנִי מִפְּרִיס פְּרָסָה – טְהוֹר אֲנִי!", אוֹ לְפַתּוּחַ אֶת פִּיהֶן וְלוֹמֵר: "רֵאוּ! אֲנִי מַעְלָה גֵּרָה – טְהוֹר אֲנִי!" וְהָרִי זֶה מְסוּפֵן מֵאֵד, כִּי הַצְּבוּעַ הַמַּעְמִיד פְּנִים, מְסוּפֵן שְׁבַעֲתִים, מְשׁוּם שֶׁמְכַרְזוֹ הוּא עַל עֲצָמוֹ בְּמַרְמָה שֶׁהוּא טְהוֹר! "וְאֶת הַחֲזִיר כִּי מִפְּרִיס פְּרָסָה הוּא וְשִׁסַּע וְשִׁסַּע פְּרָסָה וְהוּא גֵּרָה לֹא יִגֵּר טְמֵא הוּא לָכֵם" ("יא' ז')

הַצְּדִיק רַבִּי מֵאִיר'ל מְפָרְשׁוֹן נֶהַג לְחַזֵּר בְּעֲצָמוֹ עַל פְּתַחֵי גְדִיבִים, וְלִהְתְּרִימָם לְמַעַן עֲנִיִּים וְנִצְרָכִים. פְּעַם הִגִּיעַ רַבִּי מֵאִיר'ל לְבֵיתוֹ שֶׁל גְּבִיר אֶחָד, שֶׁהָיָה תַלְמִיד חָכֵם וּמְדַקְדָּק בְּמִצְוֹת, אִךְ יָדוֹ הֵיטָה קְפוּצָה לְכָל דְּבַר שֶׁבְּצַדְקָה. כְּשֶׁרָאָה הָאִישׁ אֶת רַבִּי מֵאִיר'ל עוֹמֵד בְּפֶתַח בֵּיתוֹ, הִבִּין שֶׁבֵּא לְהִתְרַיְמוֹ לְדַבֵּר מִצְוָה, וּמִיד הִחַל מִתְנַצֵּל בְּדַבְרֵי חֲסִידוֹת מְעוֹשִׂים: "הֲלֹא רוּאָה אֲדוֹנֵי, שָׂאִין שְׁעֵתִי פְּנוּיָה עֵתָה! אֲנִי מְמַהֵר לְבֵית הַמְדַרְשׁ לְשִׁיעוּר הַקְּבוּעַ בַּתּוֹרָה וְלִתְפִילָה בְּצִיבוּר!" וּבְעוֹדוֹ מְדַבֵּר, נָטַל הָאִישׁ בְּיָדוֹ אֶת כּוּבְעוֹ וּמְעִילוֹ, וְהִחַל צוֹעֵד בְּחוּפְזָה אֶל מַחוּץ לְפֶתַח הַבַּיִת. מֵהָר אַחֲרָיו רַבִּי מֵאִיר'ל, וְאָמַר לוֹ: עֲלִיךָ וְעַל שְׂכָמוֹתֶךָ כִּבֵּר אִמְרָה הַתּוֹרָה: "כִּי מִפְּרִיס פְּרָסָה הוּא...וְהוּא גֵּרָה לֹא יִגֵּר" (כְּתוּב זֶה נֶאֱמַר, עַל הַחֲזִיר), וּפִירוּשׁ הַפְּסוּק הוּא: מָה הֵיטְרוֹן שֵׁישׁ לְפָרְסוֹת צְעָדָיו שֶׁל אָדָם, בְּהִלְכָתוֹ לְמָקוֹם תּוֹרָה וְתִפִּילָה – אִם "גֵּרָה לֹא יִגֵּר" – אִם הוּא אֵינּוּ מְנַדֵּב לְעַנְיִים אֶת ה' "גֵּרָה" – (גֵּרָה מְלִשׁוֹן מְטִבֵּעַ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב: "עֲשָׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקֵל").

"וַיִּשְׁמַע מִשָּׁה, וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו"

מְסוּפֵר עַל "הֵיחֻדֵי" הַקְּדוּשׁ מִפְּשִׁיחָא זצ"ל, שֶׁהָיָה מְלַמֵּד בִּימֵי נְעוּרָיו, בְּכַפֵּר אֶצֶל בַּעַל בֵּית אֶחָד. בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן, כְּשֶׁכָּבַר נִתְפָּרֵס "הֵיחֻדֵי" לְצְדִיק גְּדוֹל, חָלָה בְּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ בַּעַל הַבַּיִת, בְּעֵינָיו, וְאוֹתוֹ בַּעַל הַבַּיִת דָּרַשׁ בְּרוֹפְאִים, וְלֹא הוֹעִיל מְאוּמָה, וְכִבֵּר נִתְעוֹר בְּנוֹ לְגַמְרֵי. וְהֵנָּה שְׁמַע הוּא, שְׂאוֹתוֹ אָדָם שֶׁהָיָה מְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ, מִשָּׁה, נִתְגַּלָּה כְּרַבִּי קְדוּשׁ. וּמִיד נָסַע אֵלָיו עִם בְּנוֹ הַחוּלָה, כְּדִי שִׁיבְרַךְ אוֹתוֹ בְּכַרְכַּת רְפוּאָה שְׁלֵמָה. כְּשֶׁבֵּא לְשֵׁם, הִתְחִיל הֵיחֻדֵי הַקְּדוּשׁ לְדַבֵּר עִם בְּנוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: מִשָּׁה! הַשּׁוֹמֵעַ אֶתָּה? – וְעַנָּה הֵבֵן: "כֵּן, שׁוֹמֵעַ אֲנִי". אָמַר לוֹ הֵיחֻדֵי הַקְּדוּשׁ מִפְּשִׁיחָא: כְּתוּב בַּתּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה (וַיִּקְרָא י', כ'): "וַיִּשְׁמַע מִשָּׁה, וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו..." וְרָאָה זֶה פְּלֵא – מִיד הִתְחִיל הֵבֵן לְרֵאוֹת בְּעֵינָיו, וְנִתְרַפָּא... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמִינִי (שַׁבַּת פְּרָה) לְעִלּוּי נִשְׁמַת שְׁלוֹם בֶּן אֶסְתֵּר סִיבוּנִי ת.נ.צ.ב.ה. כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:21

עֲרַשׁ"ק יט' אדר ב' תשע"ד (21.3.14)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:30

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'" (י' ב')

עַל הָאָסוֹן שֶׁל שְׁרִיפַת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרָן, אָמְרוּ חֲזו"ל, שֶׁבְּנָיו שֶׁל אֶהֱרָן הִכְהִנוּ, נָדָב וָאֲבִיהוּא, מִתּוֹ עַל שֶׁלֹּא הָיוּ לָהֶם נָשִׁים, וְלֹא הָיוּ לָהֶם יְלָדִים, וּמִמִּילָא גַם לֹא קִיְמוּ מִצְוַת פְּרִיָּה וְרִבְיָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ג', ד'): "וַיָּמָת נָדָב וָאֲבִיהוּא לִפְנֵי ה'... וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ מִתּוֹ בְּנֵי אֶהֱרָן דּוֹקֵא בְּשְׁרִיפָה, וְלֹא לְמַשֵּׁל בַּחֲנֻק אוּ בַעֲוֹנָשׁ אַחֵר? וְנִרְאֶה לְהִבִּין זֹאת, עַל-פִּי מָה שֶׁאָמְרוּ חֲזו"ל בְּעֵנֶינּוּ זְיוּגָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל: "אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם (יח). לֹא זָכוּ – אִשׁ אוֹכְלָתָם" (אִשׁ אִשָּׁה). כְּלוּמַר, כְּאֲשֶׁר הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה זֹכִים לְהִתְחַתֵּן, וְלִהְיוֹת לְעוֹר אֶחָד לְשֵׁנִי, אָזִי מִתְמַתְקִים הַדִּינָיִם וְהַשְּׂכִינָה בֵּינֵיהֶם. אֲךָ, אִם לֹא זָכוּ – אִשׁ אוֹכְלָתָם ("לֹא זָכוּ" גִּימְטְרִיָּה "דִּין" ר' מֹשֶׁה יִבְנִיאֵלִי). יוֹצֵא, אִפּוֹא, מִכָּאן, שֶׁבְּנֵי אֶהֱרָן מִתּוֹ דּוֹקֵא בְּשְׁרִיפָה מִלִּפְנֵי ה' (וְלֹא בַעֲוֹנָשׁ אַחֵר), מִפְּנֵי שֶׁ"לֹא זָכוּ" – לֹא זָכוּ לְהִתְחַתֵּן, כְּדִי שֶׁתִּשְׁרַף בֵּינֵיהֶם לְבִין נִשְׁוֹתֵיהֶם הַשְּׂכִינָה – וְלָכֵן נַעֲנְשׂוּ דּוֹקֵא בְּשְׁרִיפָה, רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן.

"שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטַּח אוֹמֵר: הֲוִי מְרַבָּה לְחַקוֹר אֶת הַעֲדִים" (פְּרָקִי אֲבוֹת א' ט')

בַּסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ "פְּרֵי חַיִּים" לַהֲרַהֲ"ק בַּעַל "אוֹרֵחַ חַיִּים", מְבוֹאֵר מֵאֲמַר שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטַּח – "הֲוִי מְרַבָּה לְחַקוֹר אֶת הַעֲדִים" – בְּדֶרֶךְ נִפְלְאוֹה. וְהִיּוֹת וְרַעֲיוֹן קְדוֹשׁ זֶה נוֹגֵעַ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֵיתָנוּ מִיַּדִּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, נִרְחִיב כָּאֵן אֶת דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוּרִים.

הִנֵּה יָדוּעַ וּמְפוֹרָסִם, כִּי בַּפְּסוּק "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד", הָאוֹת ע של "שְׁמַע" וְהָאוֹת ד של "אֶחָד", הֵן אוֹתוֹת גְּדוּלוֹת, וְשִׁתִּיָּהֵן מִצְטָרְפוֹת יַחַד לְמַלְה "עַד". וְהַכּוֹנֶה הִיא, שְׁעַל-יַדִּי "קְרִיאַת שְׁמַע", הָאָדָם הוּא בְּבַחֲנֵית "עַד", שְׁמַעִיד עַל אַחַדוֹתוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ. וְהִנֵּה כְּאֲשֶׁר קוֹרְאִים אָנוּ אֶת "קְרִיאַת שְׁמַע" פְּעַמִּים בְּכָל יוֹם, בְּעֶרֶב וּבִבְקָר, אָנוּ בְּעֶצֶם מַעֲדִים בְּכָל יוֹם, עִם שְׁנֵי עֲדִים, עַל אַחַדוֹתוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא אֶחָד, וְאֵין מְלַבְדּוֹ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹלֵט עַל כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְכָל דְּבַר הַמִּתְרַחֵשׁ בַּעוֹלָם וּבַבְּרִיאָה כְּלָה, הוּא מֵאֵיתוֹ יִתְבָּרַךְ.

לָכֵן, צָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת וְלְהִבִּין אֶת עֲנִיַן הָאֲמוּנָה הַשְּׁלֵמָה בְּאַחַדוֹתוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ. שָׁכֵן, אִם נִשְׁאֵל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, הַשּׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, הָאִם הוּא מֵאֲמִין בְּאֲמֵת וּבְתַמִּים בְּאַחַדוֹת ה' יִתְבָּרַךְ? אֵין סֶפֶק שְׁאוֹתוֹ אָדָם יִתְפַּלֵּא מֵאֵד עַל עֶצֶם הַשְּׁאֵלָה, וְיַעֲנֶה בְּ"הֵן" גְּדוּל, שְׁבִירוֹר שֶׁהוּא מֵאֲמִין גְּדוּל בְּאַחַדוֹת ה'.

אוּלָּם, אִם יִרְצֶה הָאָדָם לְבַחֵן אֶת עֲצָמוֹ בְּאֲמֵת, הָאִם הוּא מֵאֲמִין בְּאַחַדוֹת ה', אוּ אִזּוֹ הוּא יִרְאֶה, שֶׁהוּא עֲדִין רַחוּק מִשְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה. שְׁהָרִי אִם הוּא בַּעַל אֲמוּנָה שְׁלֵמָה בַּה' יִתְבָּרַךְ, מִדּוּעַ הוּא כּוֹעֵס וְרוֹטֵן כְּאֲשֶׁר אֵין הוּא מְצַלִּיחַ בְּעַסְקָיו? וְהִלֵּא כָּל מָה שֶׁקוֹרָה בַּעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּאֲמוֹר רַק מֵאֵת ה'. וְכָל אֶחָד יוֹדֵעַ אֶת מֵאֲמַר חֲזו"ל (בִּיצֵה טז): "כָּל

מִזְנוֹנְתָיו שֶׁל הָאָדָם קְצוּבִים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה". אִם כֵּן, וְהַכָּל קְצוּב לֹא מֵה' יִתְבָּרַךְ, עַל מָה הַכּוֹעֵס? וְכֵן, אִם יִתְבוֹנֵן הָאָדָם, אֵיךְ הוּא כּוֹעֵס עַל כָּל דְּבַר שֶׁהוּא אֵינוֹ מְצַלִּיחַ לְבַצֵּעַ, אוּ עַל כְּבוֹד שֶׁחִבְרוּ מִקְּבֵל וְהוּא אֵינוֹ מִקְּבֵל, וְכָל מִינֵי אִירוּעִים וְעֲנִינִים שֶׁלֹּא מְצַלִּיחַ בָּהֶם, וְהוּא מֵלֵא כּוֹעֵס עַל-כֵּן, וְאִם נִשְׁאֵל אוֹתוֹ מִדּוּעַ הוּא כּוֹעֵס? הִלֵּא הוּא מֵאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַקַּב"ה הוּא אֶחָד, וְאֵין בְּלַעֲדָיו, וְכָל מָה שֶׁקוֹרָה בַּעוֹלָם הוּא בַּהֲשֻׁגָה פְּרִטִית מֵאֵת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאִם לֹא הִצְלַחְתָּ, הָרִי סִימָן הוּא שֶׁהַקַּב"ה יוֹדֵעַ שְׁיוֹתֵר טוֹב לָךְ שֶׁלֹּא תִצְלַיחַ בְּדַבַּר הַזֶּה. אִם כֵּן, לְמָה אַתָּה כּוֹעֵס?

אֲלֵא, וְדָאִי שְׂאֵתָה מֵאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּאַחַדוֹת ה', אוּלָּם אֲמוּנָה זֹו שֶׁלָּךְ רַחוּקָה מִלְּהִיוֹת מוֹשְׁלֵמַת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. כִּי בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם, כְּשֶׁאַתָּה עוֹסֵק בְּעֲנִינֵי הַעוֹלָם הַזֶּה, אַתָּה פְּשוּט מְרַבָּה לְשַׁכּוֹחַ אֶת ה' יִתְבָּרַךְ, וְרַק כְּשֶׁשׁוֹאֲלִים אוֹתָךְ הָאִם אַתָּה מֵאֲמִין, אַתָּה נֹזְכֵר שְׂאֵכֵן אַתָּה מֵאֲמִין גְּדוּל בַּה' יִתְבָּרַךְ. אֲבָל בְּרוּר הוּא, שְׂאֵין זֹו אֲמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּיּוֹן שֶׁשְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה הִיא לְזַכּוֹר תְּמִיד אֶת ה', בְּכָל שְׁעוֹת הַיְּמִמָּה, כְּמוֹ שֶׁאֲמַר דּוֹד הַמְּלָךְ, ע"ה

וזהו שאומר התנא הקדוש שמעון בן שטח: "הוי מרבה לחקור את העדים" – כלומר את אותם פעמיים "עד" שאֵתה מעיד בכל יום, ערב ובקר, על אחדות ה' יתברך – תרבה לחקור/לבדוק את ה"עדים" הללו – האם אתה באמת מאמין באחדותו יתברך, או שאֵתה רק אומר זאת בפיה, ולמעשה אתה רחוק מכך...?

יתכן לבאר את דברי שמעון בן שטח, האומר "הוי מרבה לחקור את העדים", גם בדרך רמז על עבודת ה'. הנה ידוע, שתכלית עבודת ה' היא, שיעבוד האדם את הקב"ה לא רק בחוץ, בהיותו בין בני האדם, שאז הוא מתביש ומתירא מפני בני האדם, לבל יחזיקו אותו לבעל עבירה, אלא צריך האדם לעבוד את בוראו גם בהיותו לבדו בביתו, כשאין איש רואהו. לפי זה יש לומר, שזהו הענין שצונו הקב"ה לכתוב מזוזה בפתח ביתנו: כדי שכאשר אנו ניכנס לתוך ביתנו, ניפגש עם המזוזה, ונזכור שגם כאן, בתוך ביתנו, אנו צריכים לקבל עלינו על מלכות שמים, כי המלך הקב"ה רואה אותנו בכל מקום. ועל זה נאמר: "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר (=בביתו), כבגלוי (=בין בני אדם)" (תפילת שחרית).

רמז לענין זה, שיהא אדם ירא שמים בסתר, כבגלוי, מוצאים אנו בציווי ה' לעשות את ארון הברית מצופה זהב, מבפנים ומבחוץ, כפי שכתוב (שמות כה, יא): "וצפית אתו זהב טהור, מבית (=מבפנים) ומחוץ תצפנו", כדי לרמז לנו שאין זה מספיק להיות "מצופה זהב טהור רק מבחוץ" (=כאשר אנשים רואים אותך) – אלא עיקר התכלית היא "וצפית אתו זהב טהור מבית (=מבפנים)" – גם בהיותך בבית, תעבוד את ה' יתברך, כמו בהיותך בחוץ, בין בני האדם. לכן, העצה היעוצה היא, שיזכור האדם: "(ש)המלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו (=על האדם) (תמיד), ורואה (את כל) מעשיו... (ואז תגיע) אליו היראה וההכנעה... מה' יתברך" ("מורה נבוכים" להרמב"ם).

אולם, על-פי דברי שמעון בן שטח, "הוי מרבה לחקור את העדים" – על האדם לזכור שגם בביתו ישנם "עדים", שמעידים על כל מעשיו, כמו שאמרו חז"ל (תענית יא): "שמא יאמר אדם: מי מעיד בי? (=מי יעיד עלי, כשאני בתוך ביתי בחדרי חדרים?). (והתשובה היא): אבני ביתו של האדם, וכן קורות ביתו מעידים בו (=עליו), שנאמר (חבקוק ב, יא): 'כי אבן מקיר (הבית) תזעק, וכפיס (=קורה) מעץ יעננה'".

ומעתה יש לומר, שזהו מה שרמז לנו התנא שמעון בן שטח: "הוי מרבה לחקור את העדים" – תרבה לחקור את העדים, אבני וקורות ביתך, האם אתה באמת מתנהג כראוי בהיותך בביתך בצנעה, ואז אבני וקורות ביתך לא יוכלו להעיד נגדך בבית דין של מעלה, או שמא חלילה יש לעדים אלו מה לומר נגדך ביום הדין, כי בביתך בסתר אינך מתנהג כראוי... (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "וידם אחרון"

לאחר שנסתלקו נדב ואביהוא, בניו של אהרן הכהן, מן העולם, מתארת לנו התורה את גדולתו של אביהם, אהרן הכהן, בשתי מלים: "וידם אהרן"! דהינו, שקבל את גזר הדין באהבה גמורה, ולא הרהר כלל אחרי הנהגתו של ה' יתברך, וזהו "וידם אהרן". "וידם" - לשון דומם, שעשה אהרן עצמו פדומם, שאין בו שום כאב או מרמור, וקבל את גזירתו של ה' יתברך באהבה. בענין זה מסופר, שבשנת תקנ"ז היתה שנת בצורת קשה מאד ליושבי תימן. שכן, היתה זו השנה השביעית ברציפות, שלא ירדו בה גשמים, והיה רעב גדול מאד בכל המחוזות. כשהגיע יום תשעה באב, החליטו ראשי הקהילה לערוך עצרת תפילה וזעקה בבית הקברות, כדי שגם המתים יעמדו בתפילה וזעקה לפני שוכן מרומים. ואכן, באותו היום לקחו כל הקהילה את ספר התורה עמם, ויצאו לבית הקברות.

מיד כשהגיעו פתחו בתפילה וזעקה, כשהשמש יוקדת מעל ראשם, ועפר הארץ לוהט מחום השמש היוקדת. כשראה רבה של תימן, הרה"ג יחיא צאלח זצוק"ל זיע"א, את בני הקהילה מתנפחים בבכי קורע לב, בעודם צמים על חרפן בית המקדש, עמד על רגליו, וקרא: "קהל קדוש, דעו לכם, אהבת ה' היא למעלה מהכל! לבי אומר לי, שסובלים אנו שבע שנים רצופות של בצורת, כיון שאין אנו מקבלים דין שמים באהבה. ויש בינינו אנשים שמתרעמים על ה' יתברך. לכן, אומר אני לכם, אם נחליט בדעתינו בהחלטה נחושה, שאין לנו שום תרעומת וכעס חלילה כנגד שמים, ומקבלים אנו הכל באהבה, ולבנו שלם עם ה' יתברך - אין לי ספק שה' יושיענו ויוריד לנו גשמים". ומיד שאל את הקהל: "מסכימים?" וכלם ענו: "מסכימים בלב שלם". הדברים יצאו מפייהם, ומיד נתקדו השמים בעבים, וגשמי רצון וברכה החלו לרדת...! שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!